

Libor Martinek

Překlady z literární tvorby Karola Wojtyły do češtiny

Religious and Sacred Poetry : An International Quarterly of Religion, Culture
and Education 2/2, 263-270

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

LIBOR MARTINEK (Opava, Czech Republic)
e-mail: libor.martinek[at]fpf.slu.cz

Překlady z literární tvorby Karola Wojtyły do češtiny

U příležitosti svatořečení papeže Jana Pavla II. papežem Františkem ve Vatikánu 27. dubna 2014, bude snad vhodné si připomenout také recepci jeho beletristického i dramatického díla v České republice, zejména překlady literárního díla Karola Wojtyły do češtiny.

K velkému nadání, jímž byl obdařen Karol Wojtyła, někdejší student krakovské polonistiky, patřil také literární talent. Díky jemu bude budoucí papež Polák s chutí psát a redigovat většinu svých vystoupení, kázání a homilií. Díky tomu napíše tak hluboké encykliky, plné krásných srovnání.

Karol Wojtyła začal psát verše jako student gymnázia a hrál divadlo, jež později dostalo název divadlo Rozmanitostí. Snad proto napsal nejprve drama *Job* (1940). Další drama *Bratr našeho Boha* napsal už jako kněz a pojednává v něm o malíři Adamu Chmielowském, který byl Janem Pavlem II. prohlášen za svatého ve stejný den jako Anežka Česká. Později psal Karol Wojtyła verše potají, do zásuvky, z potřeby srdce. Teprve až v roce 1979 vydalo krakovské nakladatelství Znak jednosvazkové souborné vydání jeho děl *Poezje i dramaty*.

Poezie nejvýznamnějšího Wadowičana není jednoduchá na čtení, vyžaduje hluboké soustředění a analýzu. Každé slovo v básni má své místo, každý verš je naplněný obsahem. V těchto dílech se prolínají filozofické reflexe, psychologická pozorování, moudrost bible a odkazy na obtížnou situaci člověka ve světě. To vše je zahrnuto do řady skvěle sestavených metafor, prostoupeno metafyzikou a hloubkou osobního prožitku. Takto chápaná poezie se stává jakousi přednáškou, naplňuje obsahem prosté události, dodává smysl elementárnímu evangelijnímu obsahu – je zároveň exegezí i katechezí, je pokusem o interpretaci i svědectvím pokory.

Zejména v souvislosti s návštěvou papeže Jana Pavla II. v Československu a v České republice byly přeloženy a vydány výběry z tvorby Karola Wojtyły. Jako první vyšlo *Vyzařování otcovství – Mystérium Svatého Otce Jana Pavla II.* v překladu Heleny Stachové (Praha, Scéna ve spolupráci s Eurofórem, 1990). Jednou z nejkrásnějších Wojtyłových básnických skladeb je *Píseň o třpytu vody*. Dočkala se překladu Helenou Stachovou, která kromě toho přeložila výbor veršů a scénickou meditaci Karola Wojtyły *Před zlatnickým krámem* (vyšlo v jednom svazku pod názvem *Píseň o třpytu vody*, Praha, Univerzum, 1990). Jde o meditace na téma

manželské svátosti, předcházející chvílemi v drama chce dosáhnout hlubin každého gesta a každého lidského postoje, chce nasvícením člověka ze všech stran proniknout především do jeho nitra. Jenom tam lze zasít zmo. Může to být zmo pochyb, tvůrčích pochyb, může to být zjevená moudrost, dodání odvahy v halasu významů, zachycení při pádu.

Podle znalce literární tvorby Karola Wojtyły, polského literárního historika a básníka Dariusze Tomasze Lebiody¹, autor chce slovy vyjádřit epifanii lidské účasti v existenci rozsáhlejší, než představuje i ten nejčestnější a nejzajímavější lidský život. Člověk v poezii Karola Wojtyły je odrazovým můstkem, jakoby „transportérem“ neustále obracejícím myšlenky a slova ke Světlu. Každá pravda objevená v tichu a v samotě soustředění dává možnost přejít do duchovního stadia a sblížit se s Bohem, stává se šancí na spasení. Každý přechod na opačnou stranu, každá negace se také může stát – tak jak to bylo v případě sv. Pavla – předzvěstí příštího obrácení. Právě proměna člověka představuje utkvělou tvůrčí myšlenku této poezie. Autor chce pozorovat cykly lidských proměn, touží provázet člověka v okamžicích, kdy stojí na rozcestí a uvažuje o tom, kudy jít. Právě k takovým okamžikům směřují jednotlivé strofy rozsáhlých poem, z nichž vyznačuje hluboký prožitek víry a nekonečná víra v jistotu, která se zrodila v mladém věku autora, v době, kdy četl knihu Ludvíka Marii Griniona de Montfort *Traktát o dokonalé úctě k nejsvětější Panně Marii*. Karol Wojtyła chtěl – prostřednictvím svých básní – obdařit čtenáře alespoň lehkým závanem této jistoty, sotva dotknutelnou reflexí. Autor si je jist, že tato reflexe a onen dotyk se stanou začátkem hlubšího prožitku.

Tímto způsobem se v jeho básních odehrává neuchopitelná evangelizace – evangelizace nikoli prostřednictvím obrazů úzce spojených s evangeliem, ale spíše prostřednictvím odrazu těchto obrazů v člověku a prostřednictvím eventuelních lidských možností vstupu do evangelijního obsahu. U budoucího papeže nenacházíme – jako v případě řady autorů duchovní poezie – katalog biblických výjevů, znovu zdvojující v básnickém prožitku zážitek z četby Starého a Nového zákona. Spíše nacházíme obrazy a situace ústřední pro zkušenost lidstva, obrazy skryté pod nánosem všednosti, jako například narození dítěte nebo smrt prostého dělníka v lomu. Karol Wojtyła evangelizuje především reflexí – zkoumáním každého významu spojeného s Bohem a existencí ve sféře posvátnosti. Dokumentuje to i překlad Wojtylových veršů *Prameny a ruce* (přeložili Václav Burian a Iveta Mikešová; Olomouc, Velehrad, 1995).

Četné překlady z literární tvorby Karola Wojtyły vyšly v českém překladu časopisecky (Souvislosti, Tvar aj.), ale k jejich úplnému výčtu zde není prostor. Před jedenácti lety byl vydán překlad poem *Římský triptych* (Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 2003), první básnická práce, kterou zveřejnil až jako Jan Pavel II. Autor označuje své dílo za meditace a skutečně je to spíše volné plynu-

¹ D. T. Lebioda, *Tajemnica Papieża*, Bydgoszcz, 1. vyd. 1997; 4. vyd. 1999.

tí myšlenek, končící stvrzením víry, že oběť, kterou nakonec nemusel přinést Abrahám, přinesl Bůh, který „dal svého Syna“. Autorova osobnost je velmi upozaděna, ač autobiografické jsou jistě reálie Vatikánu, ale i biblických krajin a ovšem milované motivy hor, horských potoků.

V našem příspěvku nehodnotíme úroveň jednotlivých překladů z literární tvorby Karola Wojtyły. Je však nutno konstatovat, že značná část literární tvorby Karola Wojtyły, papeže Jana Pavla II. dosud do češtiny přeložena nebyla. Jsme si jisti, že českého čtenáře tak čeká ještě nejedna příležitost k hlubšímu poznání výjimečné osobnosti papeže Jana Pavla II.

Abstrakt / Abstract in Czech:

Autor článku se zabývá recepcí beletristického i dramatického díla Karola Wojtyły (papeže Jana Pavla II.) v České republice, zejména překlady jeho literárního díla do češtiny. Zejména v souvislosti s návštěvou papeže Jana Pavla II. v Československu a v České republice byly přeloženy a vydány výběry z tvorby Karola Wojtyły. Tyto překlady autor charakterizuje a zařazuje do žánrového kontextu. V závěru článku autor poukazuje na to, značná část literární tvorby Karola Wojtyły, papeže Jana Pavla II., dosud do češtiny přeložena nebyla. Českého čtenáře tak čeká ještě nejedna příležitost k hlubšímu poznání výjimečné osobnosti papeže Jana Pavla II.

Klíčová slova / Key words in Czech:

Karol Wojtyła, papež Jan Pavel II, literární dílo, dramatické dílo, překlad, recepce, žánrový kontext

The title in English:

Translations of Literary Works by Karol Wojtyła into Czech

Abstract in English:

The author deals with the reception of fictional and dramatic works by Karol Wojtyła (Pope John Paul II.) in the Czech Republic, in particular with translations of his literary work into Czech. In connection with the visit of Pope John Paul II in Czechoslovakia and the Czech Republic selections from Karol Wojtyła's works were translated and subsequently published. In the present article these translations are described and placed in the genre context. In conclusion the author points out that many of the literary works of Karol Wojtyła, Pope John Paul II., have not yet been translated into Czech. So there will be still many opportunities for

Czech readers to get a better knowledge and understanding of the exceptional mind and character of Pope John Paul II.

Key words:

Karol Wojtyła, Pope John Paul II., literary work, drama, translation, reception, genre context

Abstract in Polish:

Autor artykułu zajmuje recepcją beletrystyki i dramatów Karola Wojtyły (papieża Jana Pawła II) w Republice Czeskiej, w szczególności przekładami jego dzieła literackiego na czeski. Zwłaszcza w związku z wizytą papieża Jana Pawła II w Czechosłowacji i w Republice Czeskiej przełożono i wydano wybory twórczości Karola Wojtyły. Te przekłady autor charakteryzuje i umieszcza w kontekście gatunku. W konkluzji artykułu autor wskazuje na to, że znaczna część literackiej twórczości Karola Wojtyły, papieża Jana Pawła II, dotąd nie została przełożona na czeski. Czeskiego czytelnika więc czeka jeszcze niejedna sposobność do głębszego poznania wyjątkowej osobowości papieża Jana Pawła II.

[Polskie tłumaczenie: Marek Mariusz Tytko]

Key words in Polish

Karol Wojtyła, Papież Jan Paweł II., twórczość literacka, dramat, tłumaczenia, recepcja, kontekst gatunku

Bibliography:

Lebioda Dariusz Tomasz, *Tajemnica Papieża*, Bydgoszcz, 1. wyd. 1997; 4. wyd. 1999.

Information about the Author:

Information about the Author in English:

Doc. Dr. Libor Martinek, PhD., from 2010 is an associate professor in the Department of Czech Literature of the Silesian University in Opava, where in 2011 he founded a section of comparative literary studies. In 2012 he was appointed associate professor of Wrocław, where he teaches the history of Czech literature at the Institute of Slavic Philology. He is the author of the following publications (monographs) : *Polská literatura českého Těšínska po roce 1945* (Polish literature of the Czech Teschen Region after 1945; Opava, 2004); *Polská poezie českého Těšínska po roce 1920* (Polish poetry of the Czech Teschen Region after 1920; Opava, 2006); *Region, regionalismus a regionální literatura* (Region, regionalism and regional literature, Opava, 2007); *Žycie literackie na Zaolziu 1920–1989*

(Literary life in the Czech Teschen Region 1920–1989; Kielce, 2008); *Identita v literatuře českého Těšínska. Výbrané problémy* (Identity in Czech literature of the Czech Teschen Region. Selected Problems; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. I. díl. Od středověku po interetnické vztahy v literatuře 20. století* (Finding roots. Literature of the Kmnov Region and its representatives. Part I: From the Middle Ages to the interethnic relations in 20th century literature; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. II. díl. Od národního obrození do současnosti* (Finding roots. Literature of the Kmnov Region and its representatives. Part II. From the National Revival to the present; Opava, 2010); *Fryderyk Chopin v české literatuře* (Fryderyk Chopin in Czech literature; Opava, 2013); *Władysław Sikora. Monografie* (Władysław Sikora. A Monograph; Opava 2014). Contact: libor.martinek[at]fpf.slu.cz

Information about the Author in German / Informace o autorovi (překlad do němčiny):

Doc. Dr. Libor Martinek, PhD., ab 2010, Junior-Professor in der Abteilung für tschechische Literatur in der Schlesischen Universität in Opava (Tschechische Republik), wo im Jahr 2011 die Arbeitsstelle für Vergleichende Literaturwissenschaft gegründet worden ist. Im Jahr 2012 wurde er außerordentlicher Professor an der Universität Wrocław (Polen), wo er die Geschichte der tschechischen Literatur am Institut für Slawische Philologie lehrt. Autor von wissenschaftlichen Publikationen: *Polská literatura českého Těšínska po roce 1945* (Polnische Literatur im tschechischen Teschen nach 1945; Opava 2004); *Polská poezie českého Těšínska po roce 1920* (Polnische Poesie von tschechischen Teschen nach 1920; Opava, 2006); *Region, regionalismus a regionální literatura* (Region, Regionalismus und regionale Literatur; Opava, 2007); *Życie literackie na Zaolziu 1920–1989* (Literarisches Leben in tschechischen Teschen 1920–1989; Kielce, 2008); *Identita v literatuře českého Těšínska. Výbrané problémy* (Identität in der Literatur Teschen. Ausgewählte Probleme; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. I. díl. Od středověku po interetnické vztahy v literatuře 20. století* (Die Suche nach Wurzeln. Literatur der Region Kmnov und ihre Vertreter. I. Teil. Vom Mittelalter bis in die interethnischen Beziehungen in der Literatur des 20. Jahrhunderts; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. II. díl. Od národního obrození do současnosti* (Die Suche nach Wurzeln. Literatur der Kmnov Region und ihre Vertreter. II. Teil. Von der Nationalen Wiedergeburt bis zur Gegenwart; Opava, 2010); *Fryderyk Chopin v české literatuře* (Fryderyk Chopin in der tschechischen Literatur; Opava, 2013); *Władysław Sikora. Monografia* (Władysław Sikora. Die Monographie; Opava, 2014). Kontakt: libor.martinek[at]fpf.slu.cz

Informacja o autorze po polsku / Information about the Author in Polish:

Libor Martinek, doc. (dr hab.), prof. UW, PhD., PhDr., bohemista, historyk literatury, krytyk literacki i muzyczny, wykładowca historii literatury czeskiej na Ślązské univerzité – „Uniwersytecie Ślązkim“ w Opawie, gdzie założył Pracownię Komparatystyki Literackiej (2011), edytor zbiorów poetyckich, tłumacz z języka polskiego. Od 2012 jest profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Wrocławskiego w zakresie bohemistyki, gdzie wykłada dzieje czeskiej literatury w Instytucie Filologii Słowiańskiej. Autor książek naukowych (monografii): *Polská literatura českého Těšínska po roce 1945* („Literatura polska na Zaolziu po 1945 r.”; Opava, 2004); *Polská poezie českého Těšínska po roce 1920* („Poezja polska na Zaolziu po 1920 r.”; Opava, 2006); *Region, regionalismus a regionální literatura* („Region, regionalizm i literatura regionalna”; Opava, 2007); *Życie literackie na Zaolziu 1920-1989* (Kielce, 2008); *Identita v literatuře českého Těšínska. Výbrané problémy* („Tożsamość w literaturze Zaolzia. Wybrane problemy”; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. I. díl. Od středověku po interetnické vztahy v literatuře 20. století* („Szukanie korzeni.

Literatura Kamiowszczyzny i jej reprezentanci. Od średniowiecza do międzyetnicznych stosunków w regionie”; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. II díl. Od národního obrození do současnosti* („Szukanie korzeni. Literatura Kamiowszczyzny i jej reprezentanci. Od odrodzenia narodowego do współczesności”; Opava, 2009); *Fryderyk Chopin v české literatuře* („Fryderyk Chopin w literaturze czeskiej”; Opava, 2013); *Władysław Sikora. Monografie* („Władysław Sikora. Monografia”; Opava, 2015). E-mail: libor.martinek[at]fpf.slu.cz

Information about the Author in Czech:

Doc. PhDr. Libor Martinek, PhD., od roku 2010 je docentom českej literatúry v Ústave bohemistiky a knihovnictva Sliezskej univerzity v Opave, kde v roku 2011 založil Kabinet literárnovednej komparatistiky; editor básnických zbierok, prekladateľ z poľštiny. V roku 2012 bol vymenovaný za mimoriadneho profesora v oblasti bohemistiky na Vroclavkej univerzite, kde prednáša dejiny českej literatúry v Ústave slovanskej filológie. Autor odborných publikácií: *Polská literatura českého Těšínska po roce 1945* (*Polská literatura českého Tešínska po roku 1945*; Opava, 2004); *Polská poezie českého Těšínska po roce 1920* (*Polská poezia českého Tešínska po roku 1920*; Opava, 2006); *Region, regionalismus a regionální literatura* (*Región, regionalizmus a regionálna literatura*; Opava, 2007); *Žycie literackie na Zaolziu 1920 – 1989* (*Literárny život v Zaolší 1920 – 1989*; Kielce, 2008); *Identita v literatuře českého Těšínska. Výbrané problémy* (*Identita v literatuře českého Tešínska. Výbrané problémy*; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. I díl. Od středověku po interetnické vztahy v literatuře 20. století* (*Hľadanie koreňov. Literatura Krnovska a jej predstavitelia. I. diel. Od stredoveku po interetnické vzťahy v literatúre 20. storočia*; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. II díl. Od národního obrození do současnosti* (*Hľadanie koreňov. Literatura Krnovska a jej predstavitelia. II. diel. Od národného obrodzenia po súčasnosť*; Opava, 2010); *Fryderyk Chopin v české literatuře* (*Fryderyk Chopin v českej literatúre* Opava, 2013); *Władysław Sikora. Monografie* (*Władysław Sikora. Monografia*; Opava, 2014). Kontakt: libor.martinek[at]fpf.slu.cz

Informácie o autorovi v slovenčine / Information about the Author in Slovak:

Doc. PhDr. Libor Martinek, PhD., od roku 2010 je docentom českej literatúry v Ústave bohemistiky a knihovnictva Sliezskej univerzity v Opave, kde v roku 2011 založil Kabinet literárnovednej komparatistiky; editor básnických zbierok, prekladateľ z poľštiny. V roku 2012 bol vymenovaný za mimoriadneho profesora v oblasti bohemistiky na Vroclavkej univerzite, kde prednáša dejiny českej literatúry v Ústave slovanskej filológie. Autor odborných publikácií: *Polská literatura českého Těšínska po roce 1945* (*Polská literatura českého Tešínska po roku 1945*; Opava, 2004); *Polská poezie českého Těšínska po roce 1920* (*Polská poezia českého Tešínska po roku 1920*; Opava, 2006); *Region, regionalismus a regionální literatura* (*Región, regionalizmus a regionálna literatura*; Opava, 2007); *Žycie literackie na Zaolziu 1920 – 1989* (*Literárny život v Zaolší 1920 – 1989*; Kielce, 2008); *Identita v literatuře českého Těšínska. Výbrané problémy* (*Identita v literatuře českého Tešínska. Výbrané problémy*; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. I díl. Od středověku po interetnické vztahy v literatuře 20. století* (*Hľadanie koreňov. Literatura Krnovska a jej predstavitelia. I. diel. Od stredoveku po interetnické vzťahy v literatúre 20. storočia*; Opava, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. II díl. Od národního obrození do současnosti* (*Hľadanie koreňov. Literatura Krnovska a jej predstavitelia. II. diel. Od národného obrodzenia po súčasnosť*; Opava, 2010); *Fryderyk Chopin v české literatuře* (*Fryderyk Chopin v českej literatúre* Opava, 2013); *Władysław Sikora. Monografie* (*Władysław Sikora. Monografia*; Opava, 2014). Kontakt: libor.martinek[at]fpf.slu.cz

[Slovenský preklad: Ivica Hajdučeková]

Информация об авторе по-русски / Справка об авторе на русском языке/ Information about the Author in Russian:

Либор Мартинец, доц., проф., PhD., PhDr. – богемист, историк литературы, литературный и музыкальный критик. Преподаватель истории чешской литературы в Шлёнском университете в Опаве, где создал научный центр сравнительного литературоведения (2011). Издатель поэтических сборников, переводчик с польского языка. С 2012 года – чрезвычайный профессор Вроцлавского университета по специальности богемистика, преподаёт чешскую литературу в Институте славянской филологии. Автор научных книг (монографий): *Polská literatura českého Těšínska po roce 1945* («Польская литература в чешском Тешине после 1945 г.»; Опава, 2004); *Polská poezie českého Těšínska po roce 1920* («Польская поэзия чешского Тешина после 1920 г.»; Опава, 2006); *Region, regionalismus a regionální literatura* («Регион, регионализм и региональная литература»; Опава, 2007); *Žycie literackie na Zaolziu 1920-1989* («Литературная жизнь в Заользье»; Кельце, 2008); *Identita v literatuře českého Těšínska. Vybrané problémy* («Самоопределение в литературе чешского Тешина. Избранные проблемы»; Опава, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. I. díl. Od středověku po interetnické vztahy v literatuře 20. Století* («Поиски корней. Литература Крновщины и её представители. Ч.1: От средневековья к межэтническим связям в литературе XX в.»; Опава, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. II. díl. Od národního obrození do současnosti* («Поиски корней. Литература Крновщины и её представители. Ч. 2: От национального возрождения к современности»; Опава, 2009); *Fryderyk Chopin v české literatuře* («Фредерик Шопен в чешской литературе»; Опава, 2013); *Władysław Sikora. Monografie* («Владислав Сикора. Монография»; Опава, 2015). E-mail: libor.martinek[at]fpf.slu.cz

[Русский перевод: Надежда Георгиевна Колошук]

Інформація про авторів / Довідка про авторів українською мовою / Information about the Authors in Ukrainian:

Лібор Мартінець, доц. (доктор габлітований), PhD., PhDr. – богеміст, історик літератури, літературний і музичний критик, викладач історії чеської літератури в Шльонському університеті в Опаві, де створив науковий центр літературознавчої компаративістики (2011), видавець поетичних збірок, перекладач із польської мови. Від 2012 року – за сумісництвом професор Вроцлавського університету в галузі богемістики, викладає чеську літературу і Інституті слов'янської філології. Автор наукових книг (монографій): *Polská literatura českého Těšínska po roce 1945* («Польська література чеського Тешина / Тешинської Сілезії після 1945 року»; Опава, 2004); *Polská poezie českého Těšínska po roce 1920* («Польська поезія чеського Тешина після 1920 року»; Опава, 2006); *Region, regionalismus a regionální literatura* («Регион, регіоналізм і регіональна література»; Опава, 2007); *Žycie literackie na Zaolziu 1920-1989* («Літературне життя на Заолжі»; Кельце, 2008); *Identita v literatuře českého Těšínska. Vybrané problémy* («Самоідентифікація в літературі чеського Тешина. Вибрані проблеми»; Опава, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. I. díl. Od středověku po interetnické vztahy v literatuře 20. Století* («Пошуки коренів. Література Крновщини та її репрезентанти. Ч. I: Від середньовіччя до міжетнічних стосунків у регіоні в літературі XX ст.»; Опава, 2009); *Hledání kořenů. Literatura Krnovska a její představitelé. II. díl. Od národního obrození do současnosti* («Пошуки коренів. Література Крновщини та її репрезентанти. Від національного відродження до сучасності»; Опава, 2009); *Fryderyk Chopin v české literatuře* («Фредерік Шопен у чеській літературі»; Опава, 2013); *Władysław*

slaw Sikora. Monografie («Владислав Сіора. Монографія»; Опава, 2015). E-mail:
libor.martinek[at]fpf.slu.cz

[Український переклад Надія Георгіївна Колошук]